

Dept. of Botany

REPORT of NATIONAL CONFERENCE INNOVATIONS IN S & T FOR FUTURE SUSTAINABILITY (ISTFS-2023) & FARMERS MEET ON AGRI-INNOVATIONS FOR SUSTAINABLE PRODUCTIVITY Organized by DR. AMBEDKAR COLLEGE

Deekshabhoomi, Nagpur- 440010 (M.S.) India NAAC RE- ACCREDITED WITH "A" GRADE (CGPA 3.45) Recognized by UGC as College with Potential for Excellence

In association with

ICAR-CENTRAL INSTITUTE FOR COTTON RESEARCH (CICR), NAGPUR

As proposed by Government of India, Food and Agriculture Organization of the United Nations General Assembly (UNGA) has declared 2023 as International Year of Millets (IYM). Government of India has decided to celebrate IYM, 2023 to make it peoples' movement so that the Indian millets, recipes, value added products are accepted globally. With this perspective, **Dr. Ambedkar College**, Deekshabhoomi in joint collaboration with **Central Institute for Cotton Research** (CICR), Nagpur, hosted a **National Conference** on "Innovations in S&T for Future **Sustainability** and **Farmers Meet** on **Agri-innovations for sustainable productivity to celebrate IYM-2023** *on the occasion of National Science Day*-2023 on 4th March, 2023.

The primary objective was to aware and discuss the discuss the most recent innovations, trends in science and technology and concerns, practical challenges and prospects in India, and to bring together leading academic scientists and research scholars on a common platform and exchange their views, as well as share their research experiences in the fields of Science & Technology especially on Agri-biosciences with a focus on how scientific research can propel sustainable society and improve the quality of life across the world.

In the inauguration initially in her welcome address, **Dr. Mrs. B. A. Mehere**, Principal DACN explained the deliberations on organizing the event on such a significant theme and welcomed all guests and the delegates. **Dr. S. R. Somkuwar** Convener ISTFS-2023 presented a brief introductory remark on the event.

Dr. Sudhir S. Fulzele, Secretary, PP. Dr. Babasaheb Ambedkar Smarak Samiti, Deekshabhoomi, shared his experience as to how natural and eco-sustainable farming system in consonance with ecosystem and biodiversity plays an important role in maintaining the agri-field health, integrity, productivity and safety for improving the livelihood of the farmers.

In his **keynote address Dr. Milind G. Watve**, Ex. Professor of Biology IISER, Pune (MS), India, motivated the farmers and research scholars on social acceptance of technology and social behavioral solutions for sustainable future. He emphasized the challenges and real life practical problems of the farming society and the efficient solutions to the problems of society with locally available resources.

Dr. S. S. Umare, Professor, Dept. of Chemistry, VNIT, Nagpur (M.S) elaborated on environmental crises leading in the India and world by setting an examples. He emphasized the the latest trends, cutting edge technologies and needs of corrective environmental actions by the industries for the safe future.

Prof. N. S. Gajbhiye, Retd. Prof. IIT,Kanpur, Ex.-VC HS Gour Uni. Sagar, & Ex.-VC D.U. Gorakhpur University, India, emphasized on new and sustainable research technology and highlighted the need of some eco-friendly integrated technological designs and policies for sustainability.

Dr. Y. G. Prasad-Director ICAR-CICRNagpur, in his address emphasized that curiosity is the basic element that leads to any research, discovery and invention. He appealed all the participants to share their ideas with the farmers and researchers across the boundaries and make an attempt to revolutionize the agricultural industry. Finishing on a personal note, he explained that agri-bio scientists and economic planners have a responsibility to influence, shape, form, and plan for a new future for nation building.

Glimpses of ISTFS-2023

In the inaugural program of ISTFS-2023 **Prof. Meghnad Saha** Lifetime Achievement Award-2022, **Dr. CV Raman** Distinguished Scientist Award, **Dr. M. S. Swaminathan** Agri-Tech Award and

Young Scientist Awards were declared and distributed to scientists, and research scholars on the basis of technological innovation, designs, patens, policies and good indexing record. The Awardees are as follows.

a) Prof. Meghnad Saha Lifetime Achievement Award-2023

1. Dr. Milind Gajanan Watve, Ex. Professor of Biology IISER, Pune (MS), India

2. Dr. Pramod W. Ramteke, Director (Research) & Dean, Allahabad Agricultural Institute-Deemed University, Prayagraj (UP), India.

3. Dr. H.M. Meshram, Medicinal & Pharmacology Division Discovery laboratory IICT, Hyderabad, AP

b) Dr. C. V. Raman Distinguished Scientist Award – 2023

3. Dr. V.N. Waghmare, Head, Division of Crop Improvement, ICAR-CICR, Nagpur

4. Dr. Nitin Labhane, Prof. & Dean (R& D), Bhavan's College, Andheri-W, University of Mumbai

c) Dr. M. S. Swaminathan Agri-Tech Award

- 5. Dr. K. Velmourougane, Senior Scientist (Agrl. Microbiology), ICAR-CICR, Nagpur
- 6. Dr. Ekamber Kariali, Prof. & Head, School of Life Sciences, Sambalpur University, Odisha,

d) ISTFS-2023 YOUNG SCIENTIST AWARD

7. Dr. Ganesh C. Nikalje, Asst. Prof. in Botany, R. K. Talreja College, Ulhasnagar, & Post Doc Fellow Gyeongsang National University, South Korea.

The objective of the **Farmers' Meet** is to ensure a dynamic exchange of scientific and technological ideas which will establish a symbiotic relationship among farmers, scientists, academicians and industrialists. Farmers' Meet plenary sessions was graced by **Dr. Y. G. Prasad**, Director ICAR-CICR, **Dr. S. M. Wasnik**, Ex. Sr. Principal Scientist & KVK, ICAR-CICR, Nagpur, **Dr.V. C.B. Naik**, Senior Scientist, ICAR-CICR, **Dr. J. Meshram**, Principal Scientist, ICAR-CICR, **Dr. N.M. Dongarwar**, Prof. & Head, PGTD Botany & Chairman Board of Studies Botany RTMN U, Nagpur, **Dr. D. P. Gogle**, Head Dept. of Molecular Biology & Genetic Engineering -RTMNU, Nagpur, **Mr. Manish Khairkar**, Ministry of MSME Quality Counsil of India, NPC, NHB, NABARD, and **Dr. B. S. Rahile**, Professor, Deptt. of Zoology, Shri Shivaji Science College Paoni, Dist. Bhandara (MS), India. As the programme moved ahead, it starts to felicitate the progressive farmers with variety of fruit trees saplings under the scheme of lab to land activity. This Farmers Meet was attended by **142 farmers** from various districts of Vidarbha

Hon'ble **Chief Guest** of the Valedictory Function was **Dr. Mohan Khedkar**, Hon'ble Ex. VC, SGB University Amravati, guest of honor **Dr. Pravina-Khobragade**, Principal, Dr Babasaheb Ambedkar College of Law RTMNU, Nagpur; **Dr. Pramod W. Ramteke**, Director (Research) & Dean, Allahabad Agricultural Institute-Deemed University, Prayagraj (UP), India were the dignitaries on the dais.

Dr. Mohan Khedkar, while addressing he highlighted integrated approaches in S&T to build and strengthen the linkages among leading R&D organizations in achieving the future Sustainability. **Dr. Pravina Khobragade**, in her speech she inspired budding researchers and appealed to come in the forefront to work on scientific innovations for global welfare and a sustainable future

For the conference an overwhelming response of 386 delegates and 142 farmers along with 107 abstracts for the proceeding received. 82 discipline wise oral presentations were carried out in the parallel sessions. All the sessions were followed by question and answer by researchers to all the dignitaries present. On this occasion winning participants were felicitated with Best Oral Presentation Awards for their efforts. Members of the organizing committee and support staff were also felicitated on this occasion. **Dr. Rahul B. Kamble**, Organizing Secretary closed the conference by thanking the delegates and the presenters for their participation. The excellent organizational work of the staff of the organizers was also acknowledged. The program was declared over after National Anthem. The program was conducted by Co-convenor- **Dr. Aarti Wazalwar.**

PRESS COVERAGE

महाराष्ट्र टाइम्स् नागपूर। शुक्रवार, ३ मार्च २०२३ डॉ. आंबेडकर कॉलेजमध्ये उद्या राष्ट्रीय परिषद

नागपूर : दीक्षाभूमी येथील डॉ. आंबेडकर महाविद्यालयाचा वनस्पतीशास्त्र विभाग आणि केंद्रीय कापूस संशोधन केंद्र यांच्या संयुक्तवतीने राष्ट्रीय विज्ञान दिनानिमित्त उद्या शनिवार, ४ मार्च रोजी सकाळी १०.३० वाजता 'भविष्यातील शाश्वतीसाठी विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील नवकल्पना' विषयावर राष्ट्रीय परिषद तसेच 'शाश्वत उत्पादकतेसाठी कृषी नवकल्पना' विषयावर राष्ट्रीय परिषदेच्या उद्धाटनानंतर डॉ. मिलिंद वाटवे यांचे मुख्य भाषण होईल. त्यानंतर परिषदेतील विविध सत्रांत इस्रोचे महाव्यवस्थापक डॉ. जी. श्रीनिवासन, व्हीएनआयटीचे डॉ. सुरेश उमरे यांची भाषणे तसेच 'कृषी आणि जैविक विज्ञान', 'रासायनिक आणि भौतिक विज्ञान', 'गणित, अभियांत्रिकी आणि इतर विज्ञान', 'रासायनिक आणि भौतिक विज्ञान', 'गणित, अभियांत्रिकी आणि इतर विज्ञान'; या विषयावर समांतर सत्रे होतील. यावेळी विविध पुरस्कारही प्रदान करण्यात येतील. समारोपीय कार्यक्रमाला प्रमुख प्रमुख पाहुणे म्हणून संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. मोहन खेडकर यांची उपस्थिती राहील. या कार्यशाळेचा लाभ घेण्याचे आवाहन प्राचार्या डॉ. बी. ए. मेहेरे, संचालक डॉ. वाय. जी. प्रसाद, संयोजक डॉ. सुभाष सोमकुवर, डॉ. जे. एच. मेश्राम डॉ. व्ही. सी. बी. नाईक, डॉ. राहल कांबळे यांनी केले आहे.

TYLINE

ege of

nanities, YCCE, l Presentation reates' to celeyear students. / to make stuates and their nd technology. ring colleges tion and pre-Prof Dani, Dr the competiigtap, Sohum secured first nu Goswami.

AS PROPOSED by the Government of India, Food and Agriculture organisation of the United Nations General Assembly(UNGA) has declared 2023 as Year Interantional of Millets(IYM). Government of India has decided to celebrate IYM 2023 to make it peoples' movement so that the Indian millets, recipes and value added products are accepted globally. With this perspective, Dr Ambedkar College in joint collaboration with Central Institute for Cotton Research(CICR) hosted National Conference on 'Innovations in S&T for Future Sustainability' and 'Farmers meet' on Agri-innovations for sustainable productivity to celebrate IYM-2023 on the occasion of National Science Day-2023 recently.

Dignitaries present at the celebration of National Science Day at Dr Ambedkar College, Deekshabhoomi.

Principal Dr B A Mehere explained the deliberations on organising the event on such a significant theme and welcomed all guests and delegates in her inaugural address. Dr S R Somkuwar, Dr Y G Prasad, Dr Sudhir Fulzele, Dr Milind Watve, Prof N S Gajbhiye and Dr S S Umare were the key speakers. On the occasion, Dr Milind Watve, Dr Pramod Ramteke, Dr H M Meshram, Dr V N Waghmare,

Dr Ambedkar College celebrates National Science

Dr Nitin Labhane, Dr K Velmourougane, Dr Ekamber Kariali and Dr Ganesh Nikalje received various science awards. Farmers meet was attended by 142 farmers from various districts of Vidarbha wherein Dr S M Wasnik, Dr C B Naik, Dr J Meshram, Dr N M Dongarwar, Dr D P Gogle, Manish Khairkar and B S Rahile were the key speakers. All the sessions featured question and answer session.

महाराष्ट्र टाइम्स् नागपुर। गुरुवार, १६ मार्च २०२३

शाश्वत उत्पादकतेसाठी नवकल्पना अमलात आणा

🔹 आयसीएआर-डॉ. आंबेडकर कॉलेजच्या राष्टीय परिषद-श्रेतकरी मेळाव्यात प्रतिपादन

म.टा. प्रतिनिधी, नागपुर

उत्पादकतेसाठी शाश्वत शेतकऱ्यांनी विविध नवकल्पना अमलात आणाव्यात. असे आवाहन 'भविष्यातील शाश्वतीसाठी विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील नवकल्पना' विषयावर राष्ट्रीय परिषदेत डॉ. मिलिंद वाटवे यांनी केले. मुख्य अतिथी व बीजभाषण वक्ता म्हणून ते बोलत होते. डॉ. आंबेडकर महाविद्यालय. दीक्षाभूमीच्या वनस्पतीशास्त्र विभाग आणि आयसीएआर-केंद्रीय कापुस संशोधन केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमानाने 'शाश्वत उत्पादकतेसाठी कृषी नवकल्पना' विषयावर शेतकरी मेळाव्याचे प्रशिक्षण आणि कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

राष्ट्रीय विज्ञान दिनानिमित्त महाविद्यालयात आयोजित या राष्ट्रीय परिषदेच्या उद्घाटन समारंभाच्या अध्यक्षस्थानी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्मारक समितीचे सचिव डॉ. सुधीर फुलझेले, मुख्य आतिथी व बीजभाषण वक्ता म्हणून डॉ. मिलिंद

परिषदेच्या उदघाटनप्रसंगी बोलताना गोरखपुर विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. एन. एस. गजभिये. मंचावर प्राचार्या डॉ. बी. ए. मेहेरे, डॉ. एस. एस. उमरे, डॉ. सुधीर फुलझेले, डॉ. मिलिंद आवटे, डॉ. एस. आर. सोमकुवर, डॉ. जे. एच. मेश्राम.

वाटवे, मुख्य अतिथी म्हणून गोरखपूर विद्यापीठाचे माजी कलगरू डॉ. एन. एस. गजभिये, व्हीएनआयटीचे डॉ. स्रेश उमरे, महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. बी. ए. मेहेरे, संयोजक वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. सुभाष सोमकुवर, केंद्रीय कापूस संशोधन केंद्राचे वैज्ञानिक डॉ. सी. बी. नाईक, डॉ. जे. एच. मेश्राम आणि आयोजन सचिव डॉ. राहल कांबळे यांची उपस्थिती होती.

उद्घाटन सोहळ्याच्या अध्यक्षस्थानावरून बोलताना डॉ. सुधीर फुलझेले यांनी, शेतकऱ्यांनी रासायनिक खतांचा कमीत-कमी वापर करून शाश्वत शेती करावी.

असे आवाहन केले. प्राचार्या डॉ. मेहेरे यांनी, विज्ञान आणि तांत्रिकज्ञान हे गावागावांत पोहोचायला हवे, असे मत व्यक्त केले. डॉ. सुभाष सोमकवर यांनी, शेतकऱ्यांनी निसर्गाची हानी न करता पूर्व ज्ञान आणि नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर करून आधुनिक पद्धतीने शेती करावी, असे आवाहन केले.

यावेळी विविध क्षेत्रांतील वैज्ञानिकांचा सन्मान व सत्कार करण्यात आला. राष्ट्रीय परिषदेला भारतातील विविध २६ राज्यांमधून संशोधक विद्यार्थी, शिक्षणतज्ज्ञ, वैज्ञानिक, पदव्युत्तर विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

राष्ट्रीय परिषदेंतर्गत आयोजित

शेतकरी मेळाव्याला विदर्भातील शेतकऱ्यांचा प्रतिसाद लाभला. या कार्यशाळेला प्रमुख वक्ते म्हणून डॉ. मिलिंद वाटवे, डॉ. सी. बी. नाईक, डॉ. जे. एच. मेश्राम, डॉ. एस. एम. वासनिक, मनीष खैरकर, विधितज्ज्ञ डॉ. प्रविणा खोब्रागडे, डॉ. डी. पी. गोगले, डॉ. बी. एस. रहिले यांन मार्गदर्शन केले. सुत्रसंचालन डॉ. रूपाली चौधरी यांनी केले.

शेतकरी मेळाव्यासोबतच शेतकी विज्ञान, जीव विज्ञान व इतर विज्ञान यांचे समांतर सत्रे आयोजित करण्यात आली. समारोपीय समारंभाच्या अध्यक्षस्थानी संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. मोहन खेडकर, मुख्य अतिथी म्हणून डॉ. प्रमोद रामटेके, प्राचार्या डॉ. बी. ए. मेहेरे, संयोजक डॉ. सुभाष सोमकुवर, डॉ. आरती वझलवार, आयोजन सचिव डॉ. राहुल कांबळे, केंद्रीय कापूस संशोधन केंद्राचे वैज्ञानिक डॉ. सी. बी. नाईक, डॉ. जे. एच. मेश्राम उपस्थित होते. शेतकी विज्ञान, जीव विज्ञान व इतर विज्ञान या समांतर सत्रांतील विजेत्या संशोधकांना सन्मानित करण्यात आले. सूत्रसंचालन डॉ. अर्चना मेश्राम यांनी केले, तर डॉ. राहल कांबळे यांनी आभार मानले.

शंकरपूर : डॉ. आंबेडकर महाविद्यालय, दीक्षाभूमी नागपूर येथे ४ मार्च रोजी शेतकरी मेळाव्याचे आयोजन केंद्रीय कपास अनुसंधान संस्थान नागपूर व आंबेडकर विद्यालय वीक्षाभूमी नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने करण्यात आले. या कार्यक्रमात जेवराबोडी येथील प्रगतशील शेतकरी कमलाकर ठाकरे यांचा केंद्रीय कृषी सल्लागार मनीष खैरकर यांच्या हस्ते शाल, श्रीफळ व भेटवस्तू देऊन सत्कार करण्यात आला. जवराबोडी येथील शेतकरी कमलाकर ठाकरे यांनी चार वर्षापासून सेंद्रिय शेतीचा प्रयोग करून चिमूर तालुक्यात आदर्श निर्माण केला आहे. त्यांनाा सेंद्रिय शेतीची सुरुवात करताना थोडाफार पहिल्या वर्षी काहीसे नुकसान झाले. परंतु दुसन्या वर्षीपासून त्यांच्या उत्पन्नात भरघोस अशी वाढ होत गेली. त्यांच्या चार हेक्टर शेतीमध्ये १४ ते १५ लाखाचे उत्पन्न यावधी त्यांनी घेतले असून चिमूर तालुक्यामध्ये एक आदर्श निर्माण केलेला आहे. त्यामुळे त्यांची प्रेरणा घेऊन जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांनी रासायनिक शेती ऐवजी सेंद्रिय शेतीचा अवलंब करून उत्पन्नात वाढ करावी, असे आवाहन केंद्रीय सल्लागार मनीष खैरकर यांनी यावेळी केले.

जवराबोडीच्या शेतकऱ्याचा कृषी मेळाव्यात सत्कारे

देशोन्नती वत्तसंकलन. नेरी = डॉक्टर आवे डाक्टर आवडकर दीक्षामूमी नागपुर येथे २०२३ रोजी शेतकरी वोजन केंद्रीय कपास संस्थान नागपुर व गल्प दीक्षामूमी नागपूर

शेतकरी

उत्पन्न यावर्थी त्यांनी चिमूर तालुक्यामध्ये निर्माण केलेला आहे कमलाकर ठाकरे हे बार वर्षापासून सेंद्रिय शेतीचा प्रयोग करून चिमूर तालुक्यात आदर्श निर्माण केला आहे त्यांनी सेंडिय केमेज्य प्रेरणा घेऊन जिल्ह्यातील शेतक रासायनिक शेती ऐवजी सेंद्रिय शे ल्यांनी खतापेक्षा काही तेतीचा आहे आज रासाय करावी मुळे जमिनी ह्या मनीथ विधारी अन्य उत् Chandrapur Edition Mar 9, 2023 Page No. 4 Powered by : eReleGo.com

खैरकर ने बताया कि कमलाकर ठाकरे जैविक खाद व कीटनाशकों का उपयोग कर रहे हैं, जिससे खेत की बनावट में हर वर्ष सुधार हो रहा है. जमीन की उबंरता बढ़ रही है. रासायनिक खादों के इस्तेमाल से भूमि बंजर हो रही है. जनवा ने पूर्व को स्पेत्र प्रदेश ना का कि स्वार्थना कि स्वार्थना के साथ साथना के अविधियों के दाम आसमान जूने से उनका इस्तेमाल करने पर किसमाने की लागत भी नहीं निकल रही है. लेकिन जहराकोड़ी के किसन कमलाकर ठाकरे ने प्रयोगों के माध्यम से सावित कर दिया है कि कम लागत में अधिक उत्पादन प्राल किया जा सकता है.

शाग(a, (स.) डा. आम्बडकर महाविद्यालय दीक्षाभूमि नागपुर में किसान सम्मेलन केंद्रीय कपास अनुसंधान संस्थान नागपुर एवं डा. आम्बेडकर विद्यालय दीक्षाभूमि नागपुर के सहयोग से आयोजत किया गया. जवराबोडी के प्रगतिशील किसान कमलाकर ठाकरे का केंद्रीय कृषि सलाहकार एवं कार्यक्रम के मुख्य अतिथि मनीष खैरकर के हाथों मुख्य अतिथि मनीथ खैरकर के हाथों सरकार किया गया. ठाकरे ने 4 वर्षों से जैविक खेती कर रहे हैं. वे विमूर तहसील में एक रोल माइल बनकर उपरे हैं. उन्होंने जैविक खेती शुरू की, तो पहले वर्ष में उन्हें कुछ नुकसात हुआ, लेकिन दूसरे साल से उनकी 4 हेक्टेपर कृषि भूमि में आय और उत्यादन में 14 में 15 लाख उन्होंने लाखों की आय अंगित की है. रासायनिक खाद से भूमि हो रही बंजर

नवभारत

4 हेक्टेयर खेत में कर रहे जैविक खेती

शोगांव, (सं.) डा. आम्बेडकर

केंद्रीय सलाहकार खैरकर ने किसानों से जैविक खेती को अपनाने की

अपील की.